

ISSN 1304-8120 | e-ISSN 2149-2786

Araştırma Makalesi * Research Article

Yerel Tarihçilik Bağlamında Yalçın Özalp'ın Maraş Milli Mücadelesi Tarih Yazımına Katkı ve Yaklaşımları

Yalçın Özalp's Contributions and Approaches to History Writing of the Maraş National Struggle in the Context Of Local History*

Erhan ALPASLAN

Doç. Dr., KSÜ, Fen-Edebiyat Fakültesi, Tarih Bölümü ealpaslan@ksu.edu.tr
Orcid ID: 0000-0001-7251-6733

Tülay AYDIN

Arş. Gör. Dr., KSÜ, Fen-Edebiyat Fakültesi, Tarih Bölümü tlyaydn05@gmail.com
Orcid ID: 0000-0003-0308-1240

Öz: Makro tarihçilik olarak algılanan, siyasi ve kahramanlık öykülerinin anlatıldığı tarih yazımı anlayışından mikro düzeydeki yerel tarihçilik anlayışına geçiş, bireyi ve insanı temel alan yeni bir bakış açısı ortaya koymuştur. Geleneksel tarih anlatısının siyasi olaylara ağırlık vermesinin aksine yerellikleri ve sosyo-ekonomik çevre ile birlikte bireysel yaşamı baz alan yeni tarihçilik anlayışı bu yönüyle merkezine insanı almaktadır. Bu sebeple savaş, zafer, kayıp, işgal kavramlarının toplum yaşamında fazlasıyla yer edindiği Millî Mücadele döneminin yerel tarih yazımındaki yeri ve önemi de oldukça fazladır. Maraş Millî Mücadelesindeki anılar ve faaliyetleri ele alan birçok eseri ile bu anlamda şehrin yerel tarihine ve genelde de ulusal tarihe önemli katkılar yapan tarihçilerden biri de Yalçın Özalp'tir. Bölge tarihine önemli kazanımlar sağlayan ve akademik tarih çalışmalarının merkezine gazileri, dönemin tanıklarını ve yazılı kaynaklarını koyan Özalp, bu noktada yerel tarih arşivini ilim dünyasına kazandırmayı başarmış önemli bir ilim insanıdır. Çalışmada akademik mahiyette Maraş Millî Mücadele tarihi için ilk elden malzemelerin toplanması ve kullanımı konusunda şehir tarihinde öncül bir misyonu olan Özalp'in yerel tarih ve yerel tarihçilik adına yaptığı katkılara yer verilecektir. Böylece yerel tarihçiliğin ulusal tarih çalışmalarına sağladığı altyapı, Yalçın Özalp'in tarihi veriye yaklaşımı ve kullanımı paralelinde örneklendirilmiş olacaktır.

Anahtar Kelimeler: Yerel tarih, millî mücadele, Maraş, Yalçın Özalp.

Abstract: The transition from the understanding of historiography, which is perceived as macro historiography, in which political and heroic stories are told, to the understanding of local historiography at the micro level, has revealed a new perspective based on the individual and the human being. Contrary to the traditional historical narrative's emphasis on political events, the new understanding of historiography, which is based on localities and socio-economic environment, as well as individual life, puts people in its center with this aspect. For this reason, the place and importance of the National Struggle period in local historiography, in which the concepts of war, victory, loss and occupation have taken a great place in the life of society, are also quite high. Yalçın Özalp is one of the historians who made important contributions to the local history of the city and generally to the national history in this sense, with his many works dealing with the memories and activities of the Maraş

* Bu makale 22-24 Ekim 2021 tarihlerinde Türkiye Bilimler Akademisi, Fatih Sultan Mehmet Vakıf Üniversitesi, Gaziantep Büyükşehir Belediyesi ve Gaziantep Üniversitesi iş birliğiyle Gaziantep'te düzenlenen Millî Mücadele'ye Yerel Bakışlar Sempozyumu'nda sözlü olarak sunulmuştur..

Geliş Tarihi:18.02.2022

Kabul Tarihi:20.04.2022

Yayın Tarihi:30.04.2022

Atıf: Alpaslan, E. & Aydın, T. (2022). Yerel tarihçilik bağlamında Yalçın Özalp'ın Maraş milli mücadelesi tarih yazımına katkı ve yaklaşımları. *Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 19(1), 222-232.

Doi: 10.33437/ksusb d.1075712

National Struggle. Özalp, who made important gains in the history of the region and put veterans, witnesses of the period and written sources at the center of academic history studies, is an important scientist who has succeeded in bringing the local history archive to the world of science at this point. In the study, the contributions of Özalp, who has a pioneering mission in the history of the city, on the collection and use of first-hand materials for the history of the Maraş National Struggle, in the name of local history and local historiography, will be included. Thus, the infrastructure provided by local historiography to national history studies will be exemplified in parallel with Yalçın Özalp's approach and use of historical data.

Keywords: Local history, national struggle, Maraş, Yalçın Özalp.

GİRİŞ

Makro tarihçilik, beşerî yaşamın genel olaylarını anlatır; buna mukabil mikro tarihçilik bizzat bireyi ve yakın çevresini anlatır. Bu sebeple mikro tarih hissedilebilir bir yakınlığı ele alır. Aile gibi mahalle gibi yakın çevreler kimliğin merkezi noktasıdır (Erpulat, 2003: 131). Bu noktada bilhassa Annales Okulu öncülüğünde ivme kazanan yerel tarih anlatısı giderek sevilen ve önemsenen yeni bir söylem ile popülize edilmiştir. Bilhassa sıradan hayatlar ve tarihi bizzat kendisinin yaptığı öngörülen halkın tarihini ele alan bu yaklaşımda sözlü tarih metodunu da içine alan yöntemler uygulanmıştır. Türkiye’de de asıl yankısını 1970’ler sonrasında bulan bu yaklaşım yakın geçmişi temel alan yerel tarihçilerin gündeminde daha fazla yer almıştır. Millî Mücadele, Bağımsızlık Savaşı gibi ülkenin kurucu misyonu itibariyle özel bir önem atfedilen ve ulusal tarihin köşe taşı olayları olarak kabul edilen simgesel olaylar yerel tarih çalışmaları ile detaylandırılmaya başlanmıştır.

Yerel ya da mikro tarih çalışmalarında makro tarih çalışmalarında olduğundan biraz daha yoğun olmak üzere tarihçinin kişiliği, beklentileri, ideolojileri ve çeşitli çevresel faktörlerin devrede olduğu görülmektedir. Tarihçi ancak kaynakları kadar iyidir sözü tarih ilminin belgesel ve akademik yönüne ışık tutar niteliktedir (Stradling, 2003: 191). Ancak kaynağı önceleyen bu yorum onu yorumlayan tarihçinin geçmiş ve o anki düşünsel yapısından bağımsız olarak ele alınmayacak bir önem arz etmektedir. Tarihçinin kimliği, kişiliği, geçmişi, eğitimi, kişisel önyargıları, siyasi görüşleri, ekonomik statüleri, dini inançları ve geçmiş deneyimlerinin şekillendirdiği algıları onun kaynakları ve gerçekleri seçme, yorumlama ve değerlendirme biçimlerini de büyük ölçüde etkilemektedir. Keza tarih doğrudan gözlememize girmeyen ancak kanıtlar sayesinde çıkarımsal incelemeler yapılabilen bir bilim olarak değerlendirilmektedir (Collingwood, 2013: 315). Bu noktada tarihçinin kişisel ve çevresel faktörlerden etkilenen yapısı ile kaynağın niteliği iki belirgin etken olarak durmaktadır. Çalışmanın konusunu teşkil eden Yalçın Özalp ve onun yerel tarihçilik misyonu hem kişisel bazda hem de akademik anlamda bu etkenler altında incelenmektedir. Amatör ruhlu bir profesyonel olarak adlandırılabilir olan Özalp hem belge merkezli hem sözlü tarih metodu temelinde çalışmalarını yoğunlaştırmıştır. Millî Mücadele Dönemi’nde Maraş’ın yerel tarihine ve bununla ilişkili olarak ulusal tarihe oldukça önemli katkılar sunan Özalp’in yapıtları dönemi için öncü nitelikler taşımaktadır.

Çalışmanın konusunu teşkil eden tarihçi Dr. Yalçın Özalp, 13 Şubat 1938 tarihinde Kahramanmaraş’ta doğmuş, ilk, orta ve lise öğrenimini Amasya’da ve lisans eğitimini ise İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Umumi Türk Tarihi Bölümünde tamamlamıştır. 1970 yılında Kahramanmaraş Lisesinde öğretmenliğe başlamış, 1985 yılından itibaren ise Ortadoğu Teknik Üniversitesi Kahramanmaraş Meslek Yüksek Okulunda Atatürk İlkeleri ve İnkılâp Tarihi Bölümünde öğretim görevlisi olarak çalışmıştır. Yüksek Lisans ve Doktora eğitimini Ankara Üniversitesi Türk İnkılâp Tarihi Enstitüsünde bitiren Özalp’in doktora tezi “*Yurt Dışındaki Şehitlikler*” adı ile hazırlanmıştır. 1993 yılında Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi Fen Edebiyat Fakültesi Tarih Bölümünde çalışmaya başlayan Özalp, birçok yerel tarih çalışmasına imza atmıştır. Bir Maraşlı yerel gazetecinin Yalçın Özalp ile yapılan söyleşiler sırasında edindiği ilk izlenim şöyledir: “*Yalçın Özalp Hoca’yı ilk kez yakından izleme ve dinleme fırsatı buldum. Hoca; dolu dolu, hırçın, agresif, şakacı, huysuz, kendinden çok emin, iddialı ve de ihtiyar... İlk edindiğim intiba bu!*” (Veli Karalar, “Yalçın Özalp ve Deli Sorular”, 06.02.2017, Er. Tar. 09.10.2021, 14: 11). Hem kişiliği ile hem donanımı ile hem de Maraş tarihine olan aşkın ilgisi ile sivri ve sevilen bir karakter olan Yalçın Özalp’in yerel tarihçilik misyonu ve bu paralelde Maraş yerel tarihi ile ulusal tarihe katkı ve metodik yaklaşımları çalışmanın ana konusunu teşkil etmektedir. Çalışmaları ile birçok yerel ve akademik statülü tarihçiye ilham kaynağı olan

(“Kıraathane Sohbetleri Maraş'ta Millî Mücadele Konusuyla Başladı”, 10.02.2016, Er. Tar. 04.10.2021, 00: 31), Özalp'in kaynak kullanımı ve yerel tarihe bakış perspektifi önemli görünmektedir.

Yerel Tarih ve Yerel Tarihçilik Üzerine

Siyaset merkezli tarih anlayışı uzun bir geleneğin ve tarih anlatısının temelini oluşturmuştur. Bu anlayışın sarsılması ve yerel tarihin ön plana çıkarılması yani tarihin siyasi elitlerden halka indirgenmesi 20. Yy.'ın ikinci yarısında gündeme gelebilmiştir (Danacıoğlu, 2001: 2). Tarihçiler tarafından yoğun eleştirilere tabi tutulan bu geleneksel tarih anlayışı bilhassa çeşitli toplum bilimlerinin tarih bilimi ile beraber uygulanması ile yıkılmaya başlanmıştır. Yani siyasi tarih merkezli anlayış sosyoloji, antropoloji, coğrafya gibi çeşitli sosyal bilimlerin de devreye sokulması ile toplumsal bir tarih anlayışına doğru evrilmiştir. Bu değişim de birincil rol oynayan Annales Okulu, elitlerden topluma kayan ve sıradan insanın tarihini gündeme almaya başlamıştır. İnsan temelli bütün eylemleri tarihin merkezine koyan bu ekol ciddi bir etki yaratmış ve tarih ilmine yeni bir bakış açısı kazandırmıştır (İggers, 2011: 63). Öncülüklerini Marc Bloch ile Lucien Febvre'nin yapmış olduğu bu ekolün birincil felsefesi devlet tarihi ya da devletlerin arşiv belgelerine dayalı tarih anlayışını eleştirerek tarihi yapanın halk olduğu fikrini ileri sürmek olmuştur (Öztürk, 2017: 423).

20. yy'da yerel tarih insan temelli ele alınmış, kadınlar çocuklar, esnaf ve işçilerin şekillendirdiği anıtsal yapılar, çarşılar köyler gibi mekânsal boyutu da öne çıkaran yeni bir tarih anlayışı ortaya çıkmıştır (Danacıoğlu, 2001: 5). Bununla birlikte yerel tarih çalışmalarının ilk örnekleri bilhassa Batıda daha önceki yüzyıllarda ortaya çıkmıştır. 16. yy'dan itibaren yerel tarihe olan merak bilhassa güçlü bir aristokrasi ve dini ekibin kendi tarihini yazma kaygısı ile artmıştır. Bu sebeple yerel tarih çalışmalarının ilk örnekleri kontluk ya da hanedan tarihlerini ya da şatoların tarihini ele almaktadır (Aslan, 2000: 196). Türkiye'de ise yerel tarih çalışmaları Avrupa'dan çok daha sonra 1870'lerde ortaya çıkmıştır. İlk yerel tarih çalışması ise Satı Bey tarafından II. Meşrutiyet yıllarında ortaya konulmuştur. Satı Bey aynı zamanda tarih derslerinin yakından uzağa ilkesi çerçevesi ile işlenmesi gerektiğini vurgulamıştır (Örten, 2008: 18). Bu çalışmaların devamlılığı ise bilhassa takip eden yüzyılda şehir ve kentlerin büyümesi ve daha karmaşıklaşması ile gerçekleşmiştir. Osmanlı Devleti'nde sosyal hayatta başlayan bu değişime paralel olarak yerel tarih perspektifinde oldukça fazla sayıda eserin kaleme alındığı bilinmektedir (Akçalı, 2007: 47-48).

Sıradan insanları merkezine alan yerel tarih, toplum üzerindeki ve doğal olarak birey üzerindeki sosyal, ekonomik, kültürel değişimlerin temel etkilerini incelemektedir. Bu bağlamda yerel tarih, yaşanılan mekânın, ailenin, mahallenin, köyün ve kentin de tarihidir (Miller, 1971: 1). Yerel tarih belirli insanların belirli bir zaman ve yerdeki hikâyesini ve geçmişini ele almaktadır (Akt. Aslan, 2000: 195). Yerel tarihin mekân boyutu bu nedenle önem taşımaktadır. Belli bir zaman ve belli bir mekândaki insanın hikâyesini ele alan yerel tarih bu yönüyle zaman ve mekân bütünselliğinin sağlandığı bir çalışma alanıdır (Danacıoğlu, 2012: 6). Yerel tarihte mekân kavramı mahalle, köy, kent gibi dar alanlardaki insan faaliyetini ele alır. Keza insanın yaşadığı alandan bağımsız bir faaliyet gerçekleştiremediği ve bu mekân ile yakından temas içinde olduğu aşikârdır (Öztaşçı, 2017: 8). Sınırlı bir alana hitap eden yerel tarih çalışmaları bu yönüyle ulusal tarihten ayrılmaktadır (Akçalı, 2013: 12). Yerel tarih bu haliyle bir bireyin evinden, çevresinden başlayarak sınırları belli bir alandaki faaliyetlerini ele alan tarih çalışması olarak kabul edilmektedir (Dağ, 2018: 899). Bu yönüyle yerel tarih sadece geçmiş toplumları değil halihazırda var olan toplumların tarihini de incelemektedir (Işık, 2008: 290-310). Bir başka deyişle yerel tarih yerel olanın öyküsüdür (Miller, 1971: 2).

Yerel tarih mekânsal boyutunun yanında konusu itibarıyla de makro tarih anlayışından ayrılmaktadır. Makro tarih anlayışının evrensel insanlığı konu edinmesinin aksine yerel tarih merkezine insanı ve insan eylemlerini almaktadır. Makro tarihçilikte savaşlar, barışlar, liderler, devletlerin kuruluş ve yıkılış hikâyeleri yani sadece siyaset ve siyasi elitler gündeme alınırken yerel tarihte gündemin ana malzemesi sıradan insanın günlük eylemleridir (Öztaşçı, 2017: 7). Yani genel tarih anlayışı siyasi olaylara yer verirken yerel tarih anlayışında bu olaylardan etkilenen insan yani bizzat insanın kendisi ele alınmaktadır (Akçalı, 2007: 81). Bu sebeple yerel tarih tarihin toplumun alt kademelerinden yukarı doğru ele alındığı bir tarih yazım formudur (Danacıoğlu, 2012: 7). İnsanların tecrübesini ele alan onların zihniyet ve düşüncelerini bir tarih bilgisi olarak kabul eden (Metin&Oran, 2014: 8) yerel tarihçi bizzat insanı etkileyen insanın yakın çevresinde evinde mahallesinde yaşadığı olayları konu edinmektedir

(Erpulat, 2003: 131). Yerel tarih, ulusal tarihin kenara iterek ötelediği “tarihin molozlarını” ele alır. Yani tarihin aşağıdan yukarı doğru yazıldığı bir versiyondur (Danacıoğlu, 2012: 2). Yerel tarih bir topluluğun yaşam kaynağıdır. Gelenekleri, inançları, sosyal ve ekonomik güçleri, dinleri, kısaca hepsini bir arada barındırır. Yerel tarih bu yönüyle belli bir insan topluluğunun ve belirli bir mekânın kolektif belleğidir (Miller, 1971: 8).

Yerel tarih yazımında konu, mekân ve zaman gündeminin ardından en önemli mevzu kaynaklar konusudur. Mikro ya da makro tarih yazımında çalışılan alanın büyüklüğü fark etmeksizin kaynaklar ve kaynakların niteliği büyük önem taşımaktadır. Ancak yerel tarih yazımında yerel tarihe ilişkin veriler daha önemsenmektedir. Yerel tarihin kullandığı bu veriler arşiv belgeleri ya da yerele ait bir fotoğraf olabileceği gibi sözlü tanıklıklar da olabilmektedir (Tekeli, 2001: 187-188). Yerel tarih çalışmalarında kaynak kullanımı ve tespiti çok büyük önem taşımaktadır. Birincil kaynakların ikincil kaynaklardan ayırt edilmesi yerel tarih çalışmalarında da en önemli noktalardan biridir. Yerel tarihte çalışılacak dönemle ilgili birincil yazılı veya basılı belgelerden oluşan materyallerin sınaması, ikincil kaynakların ise orijinalere dayandırılarak oluşturulması önem arz eder. Bu adımlar özgün kaynaklara dayalı bir yorumlama kapasitesi ortaya koymaktadır. Yerel tarihçilerin ana kaynakları aile biyografileri ve fotoğraflar, hikâyeler, anılar, özel mektuplar, günlükler, hesap defterleri, yerel gazeteler tapu belgeleri gibi her türlü kamu kayıtları ile çeşitli kalıntılar kaynak niteliği taşımaktadır (Miller, 1971: 7-11). Şu durumda yerel tarihin yazılı, görsel veya işitsel (şöze dayalı) her türlü kaynağa sahip olması, yerel tarihçiliğin imkânlarını da artırmaktadır. Bu sebeple yerel tarih çalışmalarının daha ziyade yakın geçmiş üzerine kurgulanması yakın geçmişe ait malzemenin bol ve yoğun olması ve ayrıca yakın geçmiş olaylarının bugün üzerindeki etkisinin belirgin olmasından kaynaklanmaktadır (Danacıoğlu, 2012: 22).

Yerel tarihçilikte kaynak çeşitliliğinin yanında kullanılan metot ve kaynak olarak sözlü tarihte önemli bir yer taşımaktadır. Yerel tarihçilerin en önemli başvuru kaynaklarından biri de sözlü tarih metodunu kullanmalarıdır. Ancak bu metodu kullanırken elit olmayan sıradan insanın öyküsü ve bilgisi birinci elden kaynak olarak temel alınmaktadır. Böylece yerel tarihçiler, yıllar boyunca ortaya çıkarılmamış, kaydedilmemiş anonim insanların hikâyesini oluşturmaktadırlar (Dağ, 2020: 143). İnsan sıcaklığının dâhil edildiği kalıcı olmayan kaynaklar (günlükler, çalışma notları gibi) yazılı kaynaklardan şüphe duyulduğunda başvurulmuş diğer kaynaklar arasında yer almaktadır. Ancak bu kaynaklar bireysel fikirlerden ibaret olduğu için sözlü tarih yöntemi bu yazılı kanıtların sağlamasını yapmak noktasında devreye girmektedir. Çünkü sözlü kanıt yazılı kanıtı öncelemektedir (Caunce, 2001: 17). Sözlü tarih metodu geçmişe ait bir konunun geleceğe aktarılması noktasında işe koşulan ilk başvuru metodudur. Geçmişte kraliyet aileleri sözlü kültür aracılığı ile o topluluk ya da ailenin nasıl doğduğunu ve hikâyesini geleceğe aktarmak ve topluluğun işleyişini ahlaki olarak haklı göstermek için sözlü tarih metodunu kullanmaktadırlar (Caunce, 2001: 104). Bu şekilde 19. yy’a kadar kullanılan sözlü tarih modern akademik tarihin ortaya çıkması ile beraber önemini kaybetmiştir. Ancak İkinci Dünya Savaşı ile birlikte birçok ülkede kurulan sözlü tarih dernekleri ve atölyeleri bu alanın yeniden güçlenmesini sağlamıştır (Sarı, 2007: 47).

Robert Stradling’e göre *sözlü tarih geçmişe ilişkin sözlü tanıklıkların kayda geçirilmesi ve analizinin yapılmasıdır*. Sözlü tarih kapsamına girebilecek kayıtlar ise önceki kuşaklardan aktarılan sözlü gelenek ve bilgiler, bir kişinin başından geçen olayların anlatıldığı biyografik anlatılar, kişinin geçmişte yaşadığı olay, konu ve deneyimlere ait kişisel anıları ya da bir olay sırasında veya hemen sonrasında görgü tanıklarının sözlü ifadelerinden oluşmaktadır (2003: 196). Bu noktada yerel tarihçilerin gündemini fazlaca işgal eden sözlü tarih, bilhassa tarihsel kayıtlarda pek fazla yer alamayan rütbesiz askerleri, işçileri, kadınları, etnik ya da dini azınlıkların tarihsel tanıklığını dikkate almaktadır (Stradling, 2003: 194). Tarihsel açıdan bakılacak olursa sözlü tarih sivil bir tarih anlayışı ile alttakilerin sesini dolaysız bir biçimde duymayı ve duyurmayı sağlamaktadır (Danacıoğlu, 2001: 133). Her şekilde sözlü tarih geçmişin yeniden kurgulanmasına yardımcı olmak ve geçmişin nasıl yorumlandığını anlamayı sağlamak gibi temel misyonlar barındırmaktadır (Stradling, 2003: 196).

Yerel tarihin bu genel kavramsal açıklamalarına göre yerel veya bölgesel tarih, tarihçilerin tekil ulustan çoğulcu olan alanlara bir kaçıdır. Bu nedenle yerel tarihçilik tekçi ulusal anlatımın bölgesel zenginliğe yönelişidir. Bununla birlikte yerel tarih ve genel tarih birbirlerinden tamamen ayrı iki alan değildir. Birbirlerini tamamlayan bu iki alanda yerel tarih yerelle sınırlı kalmayıp siyasal, ekonomik, sosyal ve kültürel değişimleri yerel örnekler üzerinden yaparak ulusal tarihe de katkı sunmaktadır.

Bundan dolayı yerel tarih çalışmaları parçadan bütüne ulaşmanın, somuttan soyuta geçmenin en önemli anahtarları olmuştur (Dağ, 2020: 146).

Maraş Millî Mücadelesinde Yalçın Özalp'in Yerel Tarihçilik Misyonu

Yalçın Özalp'in yerel tarihçilik misyonunu ve genel olarak yerel tarih üzerine çalışma amacını ortaya koyan en önemli nokta onun Maraşlı kimliğinin ön plana çıkmasıdır. Doğduğu toprakları fazlasıyla benimseyen ve bu toprakların kolektif hafızasına kayıtsız kalamayan Özalp, çalışmalarının çerçevesini de Maraş dışına taşımaktan imtina etmiştir. 1938 gibi Cumhuriyetin erken bir döneminde dünyaya gelen ve yakın dönemin taze tarihine vakıf olan Özalp, yerel çizgideki çalışmalarını da bu yakın yerel tarih üzerine kurgulamıştır. Yalçın Özalp'in Maraş yerel tarihine olan kişisel yakınlığında dedelerinin Ermeniler tarafından çıkarılan Fındıcak İsyanı sırasında katledilmiş olması da önemli bir etken olarak görünmektedir. Onun tarihçilik misyonunu ve tarihçi olma şuurunu fazlasıyla etkileyen bu olayı kendisi şöyle anlatmaktadır: "1915 yılında Fındıcak bölgesinde Ermenilerin çıkartmış bulunduğu isyan sırasında annemin babası Ali Kavas Kâmil Efendi ve amcası Ahmet Bedevi Efendi Ermeniler tarafından katledilmiştir. Bunu Eskişehirli Ahmet Yetim isimli gazi aynen şöyle anlattı, 'Ali Kavas Kâmil Efendi isyan eden Ermenilerle konuşmaya gider ancak kapıdan çıkarken atar vururlar, bacağınan asarlar ve derisini yüzmeye başlarlar. Kardeşi Ahmet Bedevi Efendi 'ne yapıyorsunuz' diye dışarı çıkınca ona da ateş ederler, onu da koltuk altlarından çınara bağlarlar ve altına ateş vererek yarı beline kadar canlı canlı yakarlar. Ben bunları Ahmet Yetim'in yanı sıra annemin dayısı Mazman Mustafa'dan da ağlaya ağlaya anlatırlarken dinledim. Ermeni mezalimini size anlatabilmek için bu tek vesika bile yeter. Nasıl öldürüldüklerinin de hikâyesini ilave edersek, bu işin nasıl yapıldığının hakikati ortaya çıkar." ("Tarihçi Yalçın Özalp Anlatıyor", Mart 2015, Er. Tar: 07.10.2021, 11:13).

Yalçın Özalp'in Ermeniler özelinde Maraş Millî Mücadelesine olan ilgi ve alakası onun yerel kaynaklara ulaşma isteğini de fazlasıyla etkilemiştir. Keza Özalp'te akademik bir eğitime tabi olmadan yerel tarih çalışması yapan amatör tarihçilerde var olan bilgiyi keşfetme isteği ve azmini görmek fazlasıyla mümkündür. Bilhassa birinci elden kaynaklara ulaşma konusundaki duygusal bağı Ermeni isyan ve faaliyetleri konusundaki araştırmalarında daha da yükseldiğini görmek mümkündür. Kaynağına olan duygusal bağı onu çoğu zaman kaynak paylaşımında tutuculuğa dahi götürmüştür. Özalp'in kaynak konusundaki hassasiyeti kendi ailesinin ve şehrinin yakın tarihini ifade ederken daha da yoğun duygular ortaya çıkarmaktadır. O bu duyguyu şöyle ifade etmektedir:

"Ana vatanım olan bu Kahramanlar yatağı şehrimiz hakkında çocukluğumdan beri hep bir şeyler derledim. Anam rahmetlik sesleri algılamaya başladığından beri, babası Ali Kavas Zâde Kâmil Efendi ile amcası Bedevi Ahmed Efendi'nin Fındıcak'ta Ermeniler tarafından şehit edilmelerini ağlayarak anlatırdı. Rahmetli anamın sübyan iken kaybettiği babası hakkında yaktağı, ağlayarak söylediği destanları üniversitede okurken inceleme imkânı bulduğum Yıldız Arşivi'nde vesika olarak karşıma çıktılar. İncelemelerim 1969 yılında Anavatanım Kahramanmaraş'a gelinceye ve günümüze kadar devam etti ve çok şükür halen devam ediyor" ("Yalçın Özalp Gerçekleri Su Yüzüne Çıkıyor", 01.12.2011, Er. Tar. 09.10.2021, 00: 38).

Aslında bu kendi aile geçmişindeki katli olayı nedeniyle başladığı tarihçiliğini bir nevi Maraş halkına hizmet olarak gördüğünü ifade eden Özalp, "Bir de Maraş harbi esnasındaki şehitlerimizi katarsanız, benim hesaplarım göre Maraş'ta Ermeniler tarafından yüz bini geçkin Müslüman asker ve tespit edemediğimiz kadar insan katledilmiştir. İşte ben dedemin intikamını almak için bunları yazdım" diyerek tarihçilik misyonunu tanımlamaktadır ("Tarihçi Yalçın Özalp Anlatıyor", Mart 2015, Er. Tar: 07.10.2021, 11:13). Onu bir nevi Maraş yerel tarihine yönelten kaynaklar, bu vesikalar ile annesinin sözlü anlatımlarıdır. Bu durumun ise kendi akademik tarihçiliğinde de sıklıkla uyguladığı *kayıtlı-tanlı* tarih anlayışına temel oluşturduğu söylenebilir.

Maraş özelinde Millî Mücadele Dönemi'nde Ermenilerle ilişkiler ve Ermenilerin isyanları sırasında yaptıkları tahribat Özalp'in millî ve sahiplenici dil kullanımında önemli bir etken olmuştur. Özalp her ne kadar Ermeniler ile ilgili yazdığı *Millet-i Sadıka Patırtısı* ve *Maraş (Kahramanmaraş'ta Ermeniler)* ve *Gazilerin Dilinden Millî Mücadelemiz* kitabının ön sözünde de bu eserleri yazma gerekçesini ne kin ne intikam almak olmadığını belirtse de eserin yazım dilinde yer yer sert tona kaçıldığı ve halk dili kullanımına yer verildiği görülmektedir. "Ana vatanım hakkında yaptığım çalışmalar meslek hayatımın ve hayatımın, medar-ı iftiharıdır" diyen Özalp, 1986 yılında kaleme aldığı *Gazilerin Dilinden*

Millî Mücadelemiz kitabında kitabı yazma gayesini şöyle açıklamaktadır: “*Bu derlemeyi yapmamın sebebi ne intikam ne kin ne hesap sormadan yanayım ne de kan dökmekten yana. Kan dökmeye âdetim, törem, hassaten dinim izin vermez. Ama bilmek mecburiyetindeyiz dün başımıza geleni, yarınımıza güvenle bakabilmemiz için.*” (Özalp, 1986: 16). Özalp, yakın tarihin ele alınmış gerekçesini geleceğe yönelik bir çıkarım yapmak ve gençlere mesajlar sunmak olarak belirlemiştir. Ermenilerle hala çoğunlukla beraber yaşandığını belirten Özalp’e göre arşiv vesikalarından anlaşıldığı kadarıyla halk arasında İslam ile şereflenmiş birçok Ermeni, Müslüman halkla dostça birlikte yaşamaya devam etmektedir. Özalp, bu Ermenilerin de kendileri gibi ülkeyi ve vatan topraklarını sevdiklerinden şüphe duymadıklarını ifade etmektedir (Özalp, 2008). Yalçın Özalp, 1984 yılında Doğan Keçecioğlu’na verdiği bir röportajda da Ermeniler ile herhangi bir sorun olmadığı asıl sorunun emperyalist devletlerin çıkarlarına körü körüne hizmet eden fanatik Ermeniler olduğu fikrindedir. Hala topraklarımız üzerinde yaşayan Ermeniler ’den ise vatandaşlarımız olarak bahsetmektedir (“Bir Konu Bir Konuk”, Doğan Keçecioğlu, Expres, 12.10.1984, s. 2).

Bu noktada Yalçın Özalp’in söylemleri milli hislerden uzaklaşmış görünmekte ve objektif bir yaklaşım içinde mevcut ilişkileri değerlendirdiği görülmektedir. Keza Özalp, dış tahrikler sonunda isyana sürüklenmiş Ermeniler konusunda daha affedici bir tutum içinde yer alırken “Müslümanın, Müslümandan üstünlüğü takvasındadır” diyerek asırlardır Ermenilere karşı hoş görülme vasfının Türk halkının asaleti ve dini hassasiyetinden ileri geldiğini ifade etmektedir (Özalp, 2008). O, Ermeni meselesini Maraş’ta en iyi bilen tarihçi olarak konuyu sürekli gündemde tutmayı başarmış bu konuda Maraş’ın mekânsal tarihine de vakıf bir duruş sergilemiştir. Örneğin Ulu Cami meydanına belediyenin yaptırdığı havuzun “Sağbazar suyudur, içilmez” yazılı olmasını eleştirmiş belediyeden bu yazının düzeltilmesini istemiştir. Yine buna benzer olarak Ermenilerin gerçekleştirdikleri katliam öncesinden söz ederken bölgeden Zeytin olarak, katliam sonrası için ise Süleymanlı ifadesini kullanmaktadır (Tepebaşı, Hocam Yalçın Özalp”, Yorum Gazetesi, 28.07.2021, Er. Tar. 02.10.2021, 23:39).

Yalçın Özalp’in kaynak kullanımı ve kaynak hakimiyeti de oldukça dikkat çekicidir. “Belgesiz konuşmam” diyen Özalp’in bütün konuşmalarında belge dolu çantasıyla geldiği ve flash bellekler kullandığı belirtilmektedir (Veli Karalar, “Yalçın Özalp ve Deli Sorular”, 06.02.2017, Er. Tar. 09.10.2021, 14: 11). Maraş Millî Mücadelesi ve Ermeniler ile ilgili bu güçlü belge külliyyatını hayatının son zamanlarında teslim edecek bir kurum bulamadığı konusunda sitemde bulunan Özalp, durumu “9 aydır Öğretmen Evi’nde kalıyorum. Bilgisayarımı koyacak masam yok, yazı yazmam lazım benden gidiyor bu kültür. 80 yaşındayım geldim ve gidiyorum, belki bir dahaki 12 Şubat’a ya çıkarım ya çıkmam. Bu kültür benden gitmesin, şu vesikaların aslı bende hediye edecek Kahramanmaraş’ta resmi makam bulamıyorum” sözleriyle izah etmektedir (Özalp: ‘Bir Daha 12 Şubat’a Ya Çıkarım Ya Çıkmam, Bu Vesikaları Verecek Resmi Makam Bulamıyorum!’, Kahramanmaraş Manşet Gazetesi, 12.02.2018, 11: 44, Er. Tar. 04.10.2021, 00: 18). Öte yandan Özalp’in kaynak kritiği de kendisine sorulan bir soruya verdiği cevaptan anlaşıldığı kadarıyla detaycı ve karşılaştırmalı bir yaklaşım içermektedir. Kendisine “II. Abdülhamid, kimilerine göre Kızıl Sultan, kimilerine göre ise Ulu Hakan, hangisine inanlım?” diye yöneltilen bir soruya “Bu soruya, eğer II. Abdülhamid hakkında bir, iki, üç hatta on üç kitap okumuş olsaydım rahatlıkla cevap verirdim, fakat ben bugüne kadar II. Abdülhamid hakkında yüz on üç kitap okudum, yalnız şunu söyleyebilirim ki; Kızıl Sultan diyenlerin nazarında ne kadar Kızıl Sultansa, bizim nazarımızda o kadar Ak Sultandır” şeklinde verdiği yanıt kesin hükümlere varmak için ciddi bir araştırma gerektiği vurgusunu ortaya koymaktadır (Tepebaşı, “Hocam Yalçın Özalp”, Yorum Gazetesi, 28.07.2021, Er. Tar. 02.10.2021, 23:39). Millî Mücadele üzerine yazdığı eserlerinde de kullandığı iki temel metot; kayıtlı, belgeli ve tanıklı yani sözlü tarih yöntemleridir. Özalp eserlerinde hem arşiv vesikalarını hem de dönemin olaylarına şahitlik tanıklık etmiş yaşayan sözlü tarih unsurlarının ifadelerine de yer vermiştir. Coollingwood’a göre tanıklıklar sonunda edinilen bilgi ancak kanıtla güçlendirilirse yani kanıta dayalı bir tanıklığın onaylanması ile tarihsel bilgi niteliğine ulaşır. Tek başına tanıklık bir tarihsel bilgi niteliği taşımaz (Collingwood, 2013: 321). Özalp’in hem tanıklıklar hem kayıtlı belgeler hem de dönemin basını ve literatürünü de taramış olduğu görülmektedir. Bu kapsamda Özalp’in tarihçiliğinin en dikkat çekici noktası eserlerinde Maraş Millî Mücadelesinin bir halk hareketi olması ve olayların öznesinin halk olması nedeniyle birebir insanı yerel tarihin konusu haline getirmiş olmasıdır. Özalp, genel tarih anlatısının göz ardı ettiği, ötelediği kadın ve çocuk kahramanları da eserlerine konu edinmiş, onların tanıklıkları ve Millî Mücadele hikâyelerine yer vermiştir (Özalp, 2001: 145; Özalp, 1986). Bilindiği üzere geleneksel tarih anlatısında kadınlar erkeklerin arkasında görünür ve

nadir olarak gün yüzüne ve ön plana çıkarılır (Caunce, 2001: 74). Yerel tarihin temel konusunu insanın teşkil etmesine mukabil genel tarihin konusunu genel olarak insan faaliyetleri oluşturmaktadır. Bu sebeple Türkiye’de de genel tarih çalışmalarının gölgesinde kalan yerel tarih çalışmaları amatör tarihçiler elinde kalmış uzun süre dikkat çekememiştir (Candeğer, 2017: 243). Özalp’in bu alandaki en önemli katkısı akademik bir tarihçi kimliği ve amatör bir yerel tarihçi ruhuyla belge ve tanıklığı birleştirmiş olmasıdır.

Sözlü tarih çalışması yapılırken en dikkat çekici nokta tanıklıklar ve bu çoklu tanıklıklar arasında ortak çizgiyi bulmak, kişisel tavır ve inançları eleyerek doğru bir yorum yapabilmektir. Bu işlem doğru bir şekilde yapılırsa tarihçi ile tanıklar arasında güçlü bir bağ oluşur (Caunce, 2001: 25). Bu aynı zamanda tarihçinin birinci elden kaynağa ulaşma konusundaki samimi ve haz verici heyecanın da temelini oluşturmaktadır. Yalçın Özalp’in sözlü tarih vurgusunu en yoğun hissettirdiği Kuva-i Milliyecilerden Hatıralar kitabında zaman zaman bu hislere ve tanıkla geçilen temasın yoğun etkisini fark etmek mümkündür. Bu kitaba övgüler yağdıran tarihçilerden Mustafa Kafalı eseri, gazilerle birlikte mezara giden bilgilerin onların ağzından kaleme alınan takdire şayan bir eser olarak tanımlarken, Faruk Sümer ise eseri ve tanıklıkları sonraki nesillere aktarılacak önemli bir çalışma olarak yorumlamıştır (Özalp, 2001: 9; 12). Kendisi de Maraşlı bir tarihçi olan Refet Yinanç ise sözlü tanıkların kayıtlarını resmi bir kayıt altına alması gerekenin resmi kurumlar olduğunu ancak bu işi yaparak gazileri ilk kez belgeleyen Özalp’in halka çok önemli bir hizmet yaptığını ifade etmiştir (Özalp, 2001: 16).

Özalp’in Maraş Millî Mücadelesi tarih yazımına yaptığı katkıları onun tarihçilik perspektifini etkileyen, destekleyen ve değiştiren karşılıklı bir etki içerisinde değerlendirmek yerinde olacaktır. Hem şehrin önünde duran bakir tarihi ona bir çerçeve çizmiştir hem de Özalp’in kişisel geçmişi ve metodik yöntemi bu çerçeve içine oturmuştur. Ona göre Maraş Millî Mücadelesi ile ilgili yapılan sempozyumlar alana büyük katkı sağlayan farklı görüşlerin ortaya konması konusunda bir fırsat olarak değerlendirilmesi gereken etkinliklerdir. Ancak bu aktivitelerin farklı görüşlere yer veren bir formatta yapılması da gerekmektedir. Özalp’in bu konudaki fikirleri şöyledir:

“Ana düşüncem bu sempozyumlara Fransızları, İngilizleri, bizim müttefikimiz olan Almanları çağırıp, gelin bakalım Kahramanmaraş’ta ne işiniz vardı? Kahramanmaraş’a neden geldiniz? Kahramanmaraş’a gelmekteki kavga neydi diye sormalıyız. O sempozyumları o günkü belediyenin maddi durumları olmadığı için Belediye Başkanımız yapamadı. Şimdi bu düşünceden hareketle bugün sempozyum yapıyorlar fakat Pakistan’dan, Afganistan’dan akademisyen getiriyorlar. E güzel hoşta Pakistan’dan, Afganistan’dan gelen adamın Maraş Millî Mücadelesi ile Maraş işgaliyle ilgisi ne? Nasıl milletlerarası bir sempozyum yapılıyor, benim aklım bir türlü yetmiyor. Bu işi şuurlu olarak, bilinç olarak Kültür Bakanlığı mı yapar, Valilik mi yapar, belediye mi yapar, kim yapıyorsa bizler ayakta iken yapmalı. Ben 80 yaşındayım, bizler ayakta iken bu konuyu araştıran bilen kimler varsa oturup bu işi Maraşçaca mismil bir şekilde halletmemiz lazım.” (Özalp: ‘Bir Daha 12 Şubat’a Ya Çıkarım Ya Çıkmam, Bu Vesikaları Verecek Resmi Makam Bulamıyorum!’, *Kahramanmaraş Manşet Gazetesi*, 12.02.2018, 11: 44, Er. Tar. 04.10.2021, 00: 18.)

Öte yandan Özalp, Maraş Millî Mücadelesi ile ilgili bizzat halkı konu ettiği çalışmalarını yine onların eleştiri ve yorumlarına açık tutmayı tercih etmiştir. Memleket Gazetesinde verilen bilgi ile çalışmanın halka sunulduğu onların yapacakları uyarıları gazete aracılığı ile iletmeleri istenmiştir (Özalp, 2008). Bu noktada halk ile yakın teması, Maraş’ı adeta kapı kapı gezmesi ve hemen her noktasını bilmesi bir yerel tarihçi sıfatını tam anlamıyla hak etmesine kanıt olmaktadır. Kendi ifadeleri ile Maraş ve Maraş’ın Millî Mücadele tarihiyle o kadar yakın ilgilenmiştir ki şehirle kendi arasında kuvvetli bir bağ oluşmuştur. *“Bu Maraş benim başımı kel, gözümü kör etti. Şimdi benim Kahramanmaraş hakkında 7 tane kitap yazmışım, basılacak üç kitabım daha var, bine yakın makalem var, 500’ü geçkin sempozyum bildirim var...Hanımı kanser ettim, üç oğlanı perişan ettim ben kalp hastasıyım bu kültür benden gidiyor. Bu vesikaların Kahramanmaraş’tan çıkmasına razı değilim. Nerede bu kurumlar onlar alsınlar demirbaş numarasıyla, benim suçum demirbaş numarası istemek”* şeklinde ifadeleri Maraş yerel tarihine kendinden ödün vererek yaptığı hizmetleri ifade etmektedir (Özalp: ‘Bir Daha 12 Şubat’a Ya Çıkarım Ya Çıkmam, Bu Vesikaları Verecek Resmi Makam Bulamıyorum!’, *Kahramanmaraş Manşet Gazetesi*, 12.02.2018, 11: 44, Er. Tar. 04.10.2021, 00: 18).

Özalp'in Millî Mücadele ve Maraş temalı çalışmaları hem Maraş'ın yerel tarihine ve yerel kimliklerine ışık tutarken hem de ulusal tarih yazımına büyük katkı sağlamıştır. Özalp, tanıkların anıları, yazılı belge, dokümanlar ve arşiv vesikaları ile bütünlenen genel bir tarih anlatısı oluşturmuştur. Bunu yaparken sadece Maraş ile sınırlı kalmayıp Millî Mücadelenin çeşitli şehirlerindeki tanıklara da ulaşmayı başarmıştır. Kuva-i Milliyecilerden Hatıralar yine sözlü tanıkları kayıt altına alan Adana, Afyon, Amasya, Ankara, Burdur, Eskişehir, Gaziantep, Mersin-Tarsus, Malatya, Karaman, Kocaeli, Konya, Sivas, Uşak gibi geniş bir alanın kahramanlarına kadar ulaşmıştır (Bkz. Özalp, 2001) Yerel tarih araştırmalarının en temel pratiklerinden biri de konuyu tarihin bütünlüğü içinde ele alınması ve dikey-yatay, önceki-sonraki dönemlerle ilişkilendirilmesi yani yerel ve ulusalın birleştirilmesidir (Öztürk, 2017: 426). Özalp'in Mustafa Kemal ve Millî Mücadelenin İlk Zaferi isimli eseri hem bölgesel hem tarihi olayları ulusal tarih ile bütünleştirme noktasında önemlidir. Bu kitabın çok orijinal olduğunu belirten Özalp, çalışmanın alanında öncü olduğunu da ifade etmektedir ("Özalp: 'Bir Daha 12 Şubat'a Ya Çıkarım Ya Çıkmam, Bu Vesikaları Verecek Resmi Makam Bulamıyorum!'", Kahramanmaraş Manşet Gazetesi, 12.02.2018, 11: 44, Er. Tar. 04.10.2021, 00: 18). Eserinde Mustafa Kemal'in Maraş Mücadelesine kritik noktalardaki katkılarının yadsınamayacağını belirten Özalp, bu konudaki bir sitemini ise şöyle dile getirmektedir:

"Bir şikayetimi arz etmiş olayım böylelikle. Mesela kitabımdaki bu resimleri ben çizdirdim, aylığım 350 lira iken 50 liraya çizdirdim bu resimleri. Şimdi bu resimleri çizen arkadaşım bu resimleri belediyeye satıyor, benden niye almıyorsunuz yavrum bu benim kitabımdaki resim. Maraş Millî Mücadelesi, Kahramanmaraş kendi kendini kurtardı diyorlar, kendi kendini kurtardı, ama kitabımdaki bu adam işte adı Yörükselim, bu adam yüzbaşı ve bir de mahallenizin adı. Mustafa Kemal Sivas'tan gönderdi bu adamı. Yüzbaşı elini kolunu sallaya sallaya mı geliyor. Yolda gelirken yüzbaşının 50 askeri öldü, kaldı 50 asker. Pazarcık Kuvayı Milliye komutanı Asaf Bey de yüzbaşı. Şimdi ilimde başka bir oyun oynanıyor, oynanan başka bir oyun da o resimleri çizenle bu adamları çizen aynı, hani imzası burada yok ama diğerinde var. Ben bunları paramla çizdirdim, kayda geçsin diye demiyorum ben dert yanıyorum." ("Özalp: 'Bir Daha 12 Şubat'a Ya Çıkarım Ya Çıkmam, Bu Vesikaları Verecek Resmi Makam Bulamıyorum!'", Kahramanmaraş Manşet Gazetesi, 12.02.2018, 11: 44, Er. Tar. 04.10.2021, 00: 18).

Savaşın sadece bir halk hareketi olmadığını onu idame ettiren ve yöneten bir güç olarak Mustafa Kemal ve Heyet-i Temsiliye ekibine de sıklıkla atıf yapmaktadır.

Yerel tarih çalışmaları üst düzey ulusal gelişmelere odaklanmış tarihçilikten farklı bir bilgi istemekte ve araştırmacının yakın tarihine ve mekânsal alanına içsel bir bağ kurmasını sağlamaktadır (Dağ, 2020: 145). Yerel tarihçi mahallesinde, sokağında, yaşadığı veya ilgi duyduğu her alana ayrı bir sıcaklıkla bağlanır. Yalçın Özalp'in Maraş hassasiyeti sadece Millî Mücadele yılları ile sınırlı kalmamış, mekânsal olarak ta ayrı bir alaka uyandırmıştır. Özalp, Maraş'ı adım adım sokak sokak gezerek tarihsel olarak incelemeler de yapmıştır (Özalp, 2008). Ulu Cami üzerine yaptığı çalışma sırasında caminin özel mezarlık bölgesinde önemli din ve ilim alimlerinin kabirlerinin olduğuna dikkat çekmiştir. Bu kişiler arasında son sürgün yeri Maraş olan Piri Mehmet Paşa ve 28 Çelebi Mehmet'in olabileceği öngörüsünü yapmıştır. O sıralarda mezar naklinin zor olduğunu düşünen Özalp, bu iki önemli şahsın Ulu Cami mezarlığında defnedildiği fikrine sahiptir. Fikrini *öyle olması lazım* ifadesi ile kesinleştirmeden sarf eden Özalp, ayrıca cami bahçesindeki tarihi mezarlıkta bulunan mezar taşlarının 1940'lı yıllarda Maraş'taki Vakıflar Genel Müdürü tarafından kanalizasyon derelerinin kapatılması sürecinde kullanıldığını yine sözlü tarih metodu ile Hilmi Vakkasoğlu ile yaptığı görüşmeye dayandırmaktadır. Bunun yanında bire bir yaptığı incelemede de Yalçın Özalp kanalizasyona inmiş, kanalizasyon tüneli içerisinde bazı mezar taşlarının, yapı üzerinde kısmen bulunduğunu tespit etmiştir (Avgın, "Ulu Camii Haziresi ve Tarihçi Yalçın Özalp'in Anlattıkları", 28.08.2014, <https://www.marasgundem.com.tr>, Er. Tar. 08.10.2021, 23: 21).¹ Bununla birlikte Özalp, bu bahçenin uzun süre park olarak kullanılmasına karşın hala mezar taşlarının bulunduğunu ve bu sebeple buranın gül bahçesi yapılarak kültür tarihine bir hizmet olarak sunulmasını istemiştir (Avgın, "Ulu Camii ve Kaderine Terkedilen Ön Bahçesi", *Maraş Bölge Gazetesi*, 09.12.2016, <https://www.marasbolgegazetesi.com>, Er. Tar. 08.10.2021, 23: 21).

¹ Bu konu ile ilgili genel kanaat mezar taşlarının dönemin Belediye Başkanı Hasan Sükuti Tükel tarafından kullanıldığı yönündedir.

SONUÇ

Çalışmaları ile birçok araştırmacı ve yazara ilham kaynağı olan Maraş yerel tarihine sayısız çalışması ile katkıda bulunan Yalçın Özalp, akademik araştırmaları ile başladığı kariyerini her zaman amatör bir araştırmacı ruhuyla beslemiştir. Onun Ermeniler özelinde Maraş tarihine olan ilgisi sadece tarih değil, coğrafya, sosyoloji gibi farklı disiplinleri de içine alan bir şehir tarihi araştırmacısı konumunu ortaya çıkarmıştır. Çalışmalarını bu disiplinler paralelinde yerel tarih üzerine konumlandıran Özalp, ulusal tarih yazımına da ciddi katkılar sunmuştur.

Yer yer ideolojik yorumlara da kayan çalışmalarında kendi kişisel his ve tutumlarının da etkili olduğu görülmektedir. Bu anlamıyla yerel tarihçinin hislerden arınma noktasındaki objektivitesini bilgi ve belge verileri ile yorumlama kabiliyeti ortaya çıkmaktadır. Özalp, bilgi ve belgeyi sözlü tarih tanıklıkları ile bütünleştirmeyi başarmış akademi ve amatör tarihçiliğin bütün alt yapısını sağlayan çalışmalar yapmıştır.

KAYNAKÇA

Akçalı, A. A. And Aslan, E. (2007). Yerel tarih ve tarih öğretimindeki rolü, *Dokuz Eylül Üniversitesi Buca Eğitim Fakültesi Dergisi* 21, 80-88.

Aslan, E. (2000). Yerel Tarihin Tanımı, Gelişimi ve Değeri, *Tarih Yazımında Yeni Yaklaşımlar: Küreselleşme ve Yerelleşme*, Haz. Zeynel Abidin Kızılyaprak, Türkiye Ekonomik ve Toplumsal Tarih Vakfı.

Counce, S. (2001). *Sözlü tarih ve yerel tarihçi*, Tarih Vakfı Yurt Yayınları.

Collingwood, R. G. (2013). *Tarih tasarımı*, Çev. Kurtuluş Dinçer, Doğu Batı Yayınları.

Dağ, M. (2020). *Annales Tarih Ekolü ve Türkiye’de Yerel Tarihyazımı (1939-2000)*, [Yayınlanmamış doktora tezi], Pamukkale Üniversitesi.

Danacıoğlu, E. (2001). *Geçmişin izleri yanbaşımızdaki tarih için bir kılavuz*, Tarih Vakfı Yurt Yayınları.

Erpulat, D. (2003). Tarih eğitiminin iyileştirilmesi çalışmaları, *tarih eğitime eleştirel yaklaşımlar*, Haz. Oya Köymen, Tarih Vakfı Yayınları.

Işık, H. (2008). İlköğretimde tarih konularının yerel tarih ile ilişkilendirilmesinin öğrenci başarısına etkisi, *The Journal of International Social Research (Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi)*, 1/4, 290-310

İggers, G. G. (2011). *Bilimsel nesnellikten postmodernizme yirminci yüzyılda tarih yazımı*, Tarih Vakfı Yurt Yayınları.

Miller, M. M. (1971). *Collecting and Using Local History*, New Mexico Research Library of the Southwest..

Tepebaşı, M. N. “Hocam Yalçın Özalp”, *Yorum Gazetesi*, 28.07.2021, Er. Tar. 02.10.2021, 23: 39.

Metin, B. and Oran, M. (2014). İlköğretim sosyal bilgiler öğretmenlerinin ders içi yerel tarih konusundaki faaliyetleri uşak ili örneği, *Uşak Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 7 /1, 204-216.

Örten, H. (2008). *Yerel tarih konularının sosyal bilgiler üniteleri ile ilişkilendirilmesine yönelik bir çalışma: Tokat örneği*, [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi], Gazi Osman Paşa Üniversitesi.

Özalp, Y. (2001). *Kuva-i milliyecilerden hatıralar*, Alperen Yayınları.

Özalp, Y. (1986). *Gazilerin dilinden millî mücadelemiz*, Semih Ofset Matbaacılık Yayıncılık.

Öztaşçı, C. A. (2017). *Yerel tarih öğretim yöntemini, sosyal bilgiler dersinde uygulamaya koymak: bir eylem araştırması*, [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi], Marmara Üniversitesi.

Stradling, R. (2003). *20.Yüzyıl Avrupa tarihi nasıl öğretilmeli*, Çev. Ayfer Ünal, Tarih Vakfı Yayınları.

Sarı, İ. (2007). *Sosyal bilgiler öğretiminde sözlü tarih etkinliklerinin öğrenci başarı, beceri ve tutumlarına etkisi*, [Yayınlanmamış doktora tezi], Gazi Üniversitesi.

Tekeli, İ. (2001). *Yerel Tarih Çalışmalarına Gençlerin Katılımı ve Tarih Eğitimi*, (Ed. Funda Çelebi), *Yerel Tarihçilik, Kent, Sivil Girişim. Yerel Tarih Grupları Deneyimi*.

“Özalp: ‘Bir Daha 12 Şubat’a Ya Çıkarım Ya Çıkmam, Bu Vesikaları Verecek Resmi Makam Bulamıyorum!’”, *Kahramanmaraş Manşet Gazetesi*, 12.02.2018, 11: 44, Er. Tar. 04.10.2021, 00: 18.

“Kıraathane Sohbetleri Maraş’ta Millî Mücadele Konusuyla Başladı”, <https://www.turkocaklari.org.tr>, 10.02.2016, Er. Tar. 04.10.2021, 00: 31.

Candeğer, G. (2017). Yerel tarih çalışmasında kaynakların önemi: Burdur örneği, *Tarih Okulu Dergisi*, Haziran, Yıl 10, Sayı XXX, 241-255.

‘Tarihçi Yalçın Özalp Anlatıyor’, <http://www.medyagunebakis.com/>, Mart 2015, Haber: Ökkeş Bölükbaşı, Er. Tar: 07.10.2021, 11:13.

Avgın, A. “Ulu Camii ve Kaderine Terkedilen Ön Bahçesi”, *Maraş Bölge Gazetesi*, 09.12.2016, <https://www.marasbolgegazetesi.com>, Er. Tar. 08.10.2021, 23: 21.

Avgın, A. “Ulu Camii Haziresi ve Tarihçi Yalçın Özalp’in Anlattıkları”, 28.08.2014, <https://www.marasgundem.com.tr>, Er. Tar. 08.10.2021, 23: 21.

“Yalçın Özalp Gerçekleri Su Yüzüne Çıkıyor”, <https://www.marasgundem.com.tr>, 01.12.2011, Er. Tar. 09.10.2021, 00: 38.

Karalar, V. “Yalçın Özalp ve Deli Sorular”, 06.02.2017, <https://www.marasgundem.com.tr>, Er. Tar. 09.10.2021, 14: 11.

“Bir Konu Bir Konuk”, Doğan Keçeçcioğlu, *Expres*, 12.10.1984.

Özalp, Y. (2008). *Er Gişiler, Hatunlar ve Sübyanlarımızın Dilinden Millî Mücadelemiz Adlı Kitabından Alıntıdır*.

Öztürk, M. (2017). Yerel Tarih ve Şehir Tarihçiliğinin Yeri, Önemi ve Bugünkü Durumu, *Uluslararası Gazi Süleyman Paşa ve Kocaeli Tarihi Sempozyumu-III*, Kocaeli Büyükşehir Belediyesi Kültür ve Sosyal İşler Dairesi Başkanlığı Yayınları.

İNCELENEN YALÇIN ÖZALP ESERLERİ

Özalp, Y. (1984). *Mustafa Kemal ve Millî Mücadele'nin İlk Zaferi*, Kahramanmaraş Belediyesi Kültür Yayınları.

Özalp, Y. (1986). *Gazilerin dilinden millî mücadelemiz*, Semih Ofset Matbaacılık Yayıncılık.

Özalp, Y. (2001). *Kuva-i milliyecilerden hatıralar*, Alperen Yayınları.

Özalp, Y. (2005). *Ermeni İntikam Alayı Maraş'ta (Vesikalar: 1919-1920)*, Kahramanmaraş Belediyesi.

Özalp, Y. (yty). *Millet-i Sadıka Patırtısı ve Maraş (Kahramanmaraş'ta Ermeniler)*.

Özalp, Y. (yty). *Maraş direnişinin başındaki serkomiser Ali bey*, EGM Basımevi.

EKLER

EK 1. Yalçın ÖZALP (1938-2020)

Yalçın Özalp'in Bazı Eserleri

